

Kemal Mete Sözeri
19 Haziran 2020

Bu Coğrafyada Köpek Olmak

Yazımın başlığı kimilerine göre çok anlamlı, kimilerine göre çok anlamsız olacaktır. Anlamsız bulanları kınamıyorum, Anlamlı bulanları ise fazladan anlam yüklememeye davet ediyorum...

Ortadoğu ve Avrasya, bilimsel verilere ve araştırmalara göre, her ne kadar kurttan köpeğe geçişte çok önemli bir rol oynamış olsa da günümüzde tam bir “köpek cehennemidir. Bin yıllar boyu onların sürülerini korumasına muhtaç olan göçebeler, sürülerin ve yayla hayvancılığının ortadan yavaş yavaş kalkması ve yerleşik hayata geçmeleriyle birlikte onlara sırtlarını dönmüşlerdir. Yabani yırtıcı hayvanların zaman içinde giderek azalması, silahların evrimi ve “bireysel avcılığın” ortaya çıkışı ile Anadolu'nun, hala çok küçük bölgelerinde, az sayıda yetiştirilen geleneksel çoban köpekleri, av için kullanılan bir kısım köpeklere artık ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu köpekler, uzun zamandır sadece “bahisler” ve yarışmalar için saygı görmektedirler.

İstisnalar hariç, dini inanışlar da köpeklerin insanların yaşamından uzak tutulmasının bir nedeni olmuştur. Onların olduğu yere meleklerin girmeyeceği inancı, “Hayvanları severiz, ama uzaktan severiz” toplumsal bir bakış açısı oluşturmuştur. Sıcak havalarda su kapları bırakmanın, terkedilmiş ya da doğal yollarla çoğalan köpekleri beslemenin “sevap”, ama onlara dokunmanın en hafif deyim ile “kirlenme” olarak değerlendirildiği bir coğrafyadır burası.

Tabii ki son 10/20 yılda, artan gelir seviyeleri ve değişen değer yargıları, yukarıda bahsettiğimiz olumsuz geçmişe rağmen bir değişim yaratmaya başladı. Bu değişimi sağlayan sadece bakış açımızın değişmesi değildi. Global şirketlerin beslediği yeni bir “milyar dolarlık” pazar bu değişime büyük bir hız verdi. Mamalar, destekler, filmler, kayışlar ve oyuncaklar... Bu pazar öylesine büyüktü ki, “mekruh” olan köpekleri evlerimize geri getirdi.

Tabii ki bu durum, bu coğrafyada yeni büyük sorunlara yol açtı. “Karne hediyesi” ya da “sevgililer günü hediyesi” olarak alınan binlerce köpek, biraz büyüdükten ya da tatil bittikten sonra gerek şehirlerde gerek tatil beldelerinde terkedildiler. Daha da kötüsü, bekçilik yapmaları için sürülerinden kopartılan, “ulusal onurumuz” olan geleneksel çoban köpekleri, üç beş ayda bir uğranılan yazlık evlere “koruyucu” olarak bırakıldı. Ne de olsa günde bir somun atan bakıcıları vardı.

Köpeklerin neden minimum 30.000 yıldır bizimle yaşamayı seçtiğini bilmeyen, onları bir “alarm cihazı” ya da “pelüş oyuncak” gibi değerlendiren bu aşırı faydacı yaklaşım, yeni büyük problemler ortaya çıkardı. Sahipleri ile yaşamasa da var olan mülkleri koruması ve mülklere

yabancı sokmaması istenen bu köpekler, “her yere işiyor” ya da “hep havlıyor” denilerek kapı önüne konuldular. Bu safkan, bir amaç için seçilerek üretilmiş köpekler, geleneksel büyükşehir sokak köpekleri ile bir araya geldiğinde, büyük ve sorunlu köpek çeteleri ortaya çıktı. Böylece toplu katliamlara davetiye çıkmış oldu. Maalesef sorumlu tutulan yine köpeklerdi.

Aynı 1900'lü yıllarda Avrupa endüstri devrimine doğru hızla ilerlerken olduğu gibi, daha “şanslı” yani güçlü ve gözü pek olan köpekler ise kolay para fırsatçıların elinde, bahis ringlerine sürüldüler.

Bu oluşan kargaşa ve suiistimaller zincirinin çözümü tabii ki Avrupa'dan gelecekti. Geçmişte onların “Sokak Köpeği” olgusunu nasıl ortadan kaldırdığının tarihsel örneklerinden biri de İstanbul'da binlerce köpeğin Sivri Ada'ya (adı halk tarafından Hayırsız Ada olarak değiştirilmiştir) sürülmesidir. Bugünün Hayırsız Ada'sı ise şehirlerin uzaklarındaki ıssız orman ve arazileri oldular.

Dünya'da ve ülkemizde kinoloji ile uzaktan ya da yakından ilgilenen insanların çoğu, yıllarca bu sorunlara sırt çevirip görmezden geldiler. Oluşan boşluğu, aralarında “Panter Emel” in de olduğu hayvan sever gruplar ve kurdukları çeşitli dernekler doldurdu.

Tüm bu gerçekleri alt alta koyarak topladığımızda, ne yazık ki ortaya bir “cehennem” çıkmaktadır. Oysa Dünyamızda evcil doğan tek hayvan popülasyonu köpeklerdir...

Son araştırma sonuçlarına göre, Köpeklerin insanlığa faydaları ikinci buzul çağına dayanmaktadır. Dünyadaki tüm kaynaklara hovardaca saldıran insanoğlu, genel olarak onları bir “gelir” ve “pazar” aracı görmekten öteye gitmemiş, eline geçen her fırsatta da bu otuz bin yıllık dostluğa ihanet etmiştir.

Kinoloji ile ilgilenen insanların, sadece kendi ırkları ile ya da köpekleri ilgili duyarlılık göstermesi ne kadar anlamsız ise, hayatının merkezine sahiplenmiş olduğu köpekleri koyan insanların da hayvan sever olmaması bir o kadar anlamsızdır.

Değişen Dünyanın ve ülkemizin, değişen şartlarının onlara daha fazla güvenli alan yaratması dileğiyle...